

Innhold

Innspill fra Patentstyret	2
Innspill fra Den norske legeforeningen	8
Innspill fra Miljødirektoratet	12
Innspill fra NIBIO	13

Innspill fra Patentstyret

Til Forskningsrådet
Fra Patentstyret

Oslo 27.9.2019

Kommentarer, Forskningsrådets policy for åpen forskning

Patentstyret ligger under Nærings og Fiskeridepartementet, tilhører samme område som Forskningsrådet i departementet, og har et godt samarbeide med Forskningsrådet på forskjellig vis.

Vi tar utgangspunkt i immaterialretten sammen med våre erfaringer gjennom mange år med åpen publisering i IPR-sektoren, med internasjonalt samarbeid i den forbindelse, og med kvalitetssikring / evaluering. Vi har prøvd å knytte våre erfaringer til åpen publisering av litteratur og data, slik forskningssektoren nå går i retning av.

Patentstyret arbeider med immaterialrett og spesielt de industrielle rettighetene patente, varemerke og design. Disse områdene har åpen vurdering og åpen, global publisering. Størst likhet er det mellom teknisk forskning og patentering. Analogien er at forskere skriver en forskningsartikkel, mens oppfinnere skriver en søknad om patent. Deretter vurderes og kvalitetssikres artikkel/søknad. Ut fra tilbakemeldingene revideres artikkel/søknad, kanskje i flere runder. Til slutt publiseres artikkelen/søknaden. For å holde analogien levende og litt nærmere OA-leserens hverdag, bruker vi bergep som patentsøknad, patentpublikasjon, patentdokument, patentartikkel, patentlitteratur etc. De skal lede tankene mot forskningsartikkel / bok / poster / osv. De globale patentdatabasene har mer enn 100 millioner søknader om patent på ny teknologi, omtrent samme antall som det fins med akademiske artikler.

Åpen publisering av forskningsdata har ikke lignende analogi som publisering av artikler. Men immaterialrett som åndsverklov, avtaler om beskyttelse av plantesorter, og lover om forretningshemmelighet har direkte anvendelse for forskningsdata. Spesielt vil dette bli tydelig i samarbeid med næringsliv. Vi omtaler derfor i det følgende også enkelte relevante koblinger med disse delene av immaterialretten.

Kommentarene under henviser til Forskningsrådets policy for åpen forskning.

Om 3.1.3 Åpen tilgang til publikasjoner

Vi siterer fra Forskningsrådets policy: "ambisjon om full og umiddelbar åpen tilgang til publikasjoner. Dette er i tråd med den norske regjeringens mål om å gjøre forskningen mer tilgjengelig".

Patentstyret minner om at det er flere sider av åpen tilgang. En side er lese-tilgang til dokumentene. Hvis dokumentene er tilgjengelige, er forskernes grunnfunksjon ivarettatt. En annen side er om litteraturen forstås av lesere utenfor forskningen. Det er mer krevende enn fysiske tilgang, og vi sier mer om det i våre kommentarer til 3.3.3.

Patentverdenen har lenge arbeidet målbevisst for å samle alle bibliografiske data, patentartikler, og dokumenter fra saksbehandlingen. Det fins nå store, globale databaser. Men fortsatt er det hull i data og artikler, oppdatering tar tid, og det er inkonsistent bruk av met-data landene i mellom. Patentstyret deltar i flere internasjonale samarbeidsprosjekter ledet både av FN-organisasjonen WIPO og andre store aktører. Temaer omfatter typisk klassifikasjonsnøkler, standarder for dataoverføring, standardisering av metadata, integrasjon landene i mellom, osv.

Patentstyret mener:

- Global, åpen publisering er gjennomførbart og nyttig, og vi støtter dette arbeidet.
- Å lage standarder og systemer for publisering mellom land er krevende, tar mange år, koster mye, og krever utstrakt internasjonalt samarbeid. Forskningsrådet må ikke undervurdere tids- og kostnadsbehovet i arbeidet.
- OA-miljøet og patentmiljøet må samarbeide slik at dataverktøyene i patentsektoren viser litteratur i OA-sektoren - på samme måte man alt har for tradisjonell forskningslitteratur. Og gjerne omvendt. Patentstyret kan bidra med kontakt til de korrekte internasjonale patentmiljøene i dette feltet.
- I områder som dekkes av patentering har forskningsmiljøene alt en billig og vel-fungerende plattform for publisering. FoU-institusjonene kan levere patentsøknad uten intensjon om at å bli gyldige patenter, men i stedet for å dokumentere leveringsdato, få publikasjonens nyhetsverdi evaluert av saksbehandlere, og automatisk få internasjonal publisering som er gratis. Publisering kan skje umiddelbart dersom FoU-miljøet ønsker det.

Om 3.1.4 Tilgjengeliggjøring av forskningsdata

Vi siterer fra rapporten: "... kreve at data og metadata fra prosjekter finansiert av Forskningsrådet er i tråd med FAIR- prinsippene ... forskningsdata skal med andre ord

være av en kvalitet som gjør dem tilgjengelige, gjenfinnbare og gjenbrukbare." (vår utheving). Relatert til vår kommentar er faktaboks på side 6: "For fagfelt og forskningsprosjekter hvor bedrifter er involvert kan det aksepteres hemmelighold og beskyttelse av immaterielle rettigheter i en begrenset periode." (våre uthevninger)

IPR-messig dekkes forskningsdata primært av åndsværkslov (databaser) og regler om forretningshemmeligheter. Forretningshemmeligheter, databaser og andre former for beskyttelse av data er en stor og økende del av bedriftenes IPR-strategi. Patentsystemet omfatter i liten grad data. Riktignok omtaler patentloven deponering av biologisk materiale og sekvenslister, men ellers omhandler ikke Patentloven særlige forhold for forskningsdata. Beskyttelse ved hemmelighold er prinsipielt evigvarende.

Ønsker man et tett og omfattende samarbeidet mellom privat sektor og offentlig forskning, kan ikke offentlig finansiert FoU gå på tvers av slikt.

Eiendomsrett / bruksrett / publiseringsrett osv. til forskningsdata vil vise lignende forretningsmessige forhold som patenterbare oppfinnelser, som er et område med interessekonflikter. Vi ser ikke at dette er særlig omtalt i forslaget.

Patentstyret mener at

- Tidsavgrenset hemmelighold er ikke hovedregelen for forretningshemmeligheter, som vil dekke mye forskningsdata.
- En del pålegg om publisering og/eller tidsavgrenset beskyttelse kan i praksis bare løses ved at bedrifter begrenser samarbeidet med offentlig FoU. Det kan føre til at bedrifter trekker seg vekk fra offentlig FoU, og at privat sektor får mindre nytte av offentlige FoU-midler.
- Forskningsrådet kan vurdere å analysere rettigheter til forskningsdata i lys av erfaringene siden lovendringen om eiendomsrett til patenter i 2003.

Om 3.1.6 Merittering og evaluering av forskning og forskere

Vi siterer: "...innarbeide kriterier for åpen forskning i vurderinger av forskere og forskning, ... etablere rutiner for vurdering og merittering, der viktige momenter er harmonisering av krav til" og videre "Fagfelleevaluering ligger til grunn for kvalitets-sikring av forskningsresultater og prosjektsøknader. Det diskuteres både nasjonalt og internasjonalt om større åpenhet rundt vurderingen vil bidra til forbedret tilbakemelding og prosess. En del av åpen fagfelleevaluering dreier seg om å synliggjøre all kommunikasjon i forbindelse med vurderingen, slik at det er mulig å etterprøve og kommentere på alle trinn i prosessen."

Akademiske kvalitetssikring ved fagfelle vurdering består i at anonyme forskere kvalitetssikrer kollegaers forskning uten betaling. På samme måte som regnskapsrevisjon, bygger IPR-systemene på at økonomisk uavhengige, kompetente personer, kontroller og evaluerer andres arbeid. IPR-systemet har åpen vurdering og alle dokumenter er fritt tilgjengelig på internett. Ettersom patentsøknadene og evalueringene er åpent tilgjengelig, kan hvem som helst lese og protestere.

For patenter har man prøvd å invitere med mange til å evaluere en patentsøknad, og erfaringene kan være av interesse for åpen fagfelle vurdering. De fleste patentartikler som ble lagt ut for slik åpen vurdering, var det ingen som vurderte. En liten andel av patentsøknadene ble evaluert av mange. Nå mange evaluerte, dupliserte de i stor grad hverandres arbeid. Typisk brukte en frivillig 3-5 arbeidstimer på å evaluere en patentsøknad. Det er mye mindre enn en saksbehandler normalt bruker på en søknad.

Patentsystemet mener at:

- Patenteringer en veletablert, fullverdig og billig publiseringskanal som Forskningsrådet bør vurdere om skal være mediterende
- FoU-institusjonene kan levere patentsøknader uten intensjon om å at de skal bli gyldige patenter, men for å få bekreftet innleveringsdato, få publikasjonen nyhetsvurdert av patentmyndighetene, og automatisk få åpen internasjonal publisering. Publisering kan skje umiddelbart om man ønsker det.
- Erfaringer fra åpen fagfelle vurdering i patent indikerer at det ikke er noen god kvalitetssikring, i hvert fall ikke de måtene som har vært prøvd.
- Forskningsrådet bør kritisk vurdere det reelle behovet for full publisering av alle data, alle evalueringer, i alle forskningsprosjekt. Det vil koste mye penger og administrasjonstid, Vi ser ikke at gevinsten er kvantisert eller analysert. En billig og god ordning er at man kan be om innsyn ved behov. Da påløper utgifter først når det er et faktisk behov.

3.2.3 Rettigheter til forskning

Vi siterer "For å fremme åpen innovasjon, trengs det avklaringer før oppstart av prosjekter av de involvertes rettigheter, hvem som bidrar med hva, og hvordan rettighetene til resultater som utvikles skal fordeles. ... bidra til kompetansebygging om åpne innovasjonsprosesser, inkludert rettighetsproblematikk"

Patentstyret minner om at forskningsdata vil være underlagt flere lover enn bare patentloven, se blant annet kommentarene over ifbm. 3.1.4.

Patentstyret mener at

- Det er viktig at avklaring av rettigheter skjer før samarbeidsprosjekt starter. Åpne forskningsdata vil nok øke omfang og kompleksiteten på avklaringene, og det kan komme tilsvarende konflikttema mellom næringsliv og offentlig FoU som det fins innen eierskap til patenterbare oppfinnelser.
- Forskningsrådet bør styrke samarbeidet ytterligere mellom offentlig og privat sektor ved å legge godt til rette for at de private aktørene kan få dekket sine behov for å beskytte sine verdifulle immaterielle rettigheter.
- Patentstyret er litt bekymret for at både strenge krav til åpen publisering av data, og omfattende rettighetsavklaring før prosjektstart, kan føre til at bedrifter trekker seg ytterligere unna samarbeid med offentlige FoU-miljø. Det vil etter vår mening redusere nytten av de offentlige forskningsbevilgningene og svekke Norges innovasjonsevne på en uheldig måte.

Om 3.3.3 Kommunikasjon tilgjengeliggjøring og synliggjøring av forskning

A) Vi siterer "I dag er forskningen i liten grad tilgjengelig for dem som ikke abonnerer på vitenskapelige tidsskrifter."

Som nevnt har global, åpen publisering lenge vært fundamentet for patent, design og varemerke. (Et patent kan sees som en avtale mellom samfunnet og oppfinner der oppfinner får et tidsbegrenset enerett til det nye vedkommende har funnet på, mot at samfunnet publiserer hva det nye består i, slik at andre kan lære og videreutvikle.) Tilgangen er gratis for alle på internett. Strukturen på patentartiklene er globalt harmonisert og har vært stabil i mange tiår. Hensikten er at det skal være effektivt å lese en patentartikkel. Det brukes global, standardisert indeksering for gjenfinning.

Patentstyret mener at

- IPR-området har mange tiårs erfaring med "open access" publiseringer. Forskningsrådet bør få OA-miljøene til kontakte IPR-miljøene for å lære av de erfaringene. Patentstyret kan bistå.
- Vi mener forskningsmiljø for sjelden bruker de globale patentbasene. En stor andel av "oppfinnelser" er gjort tidligere, og er åpent tilgjengelig i databasene. Patentstyret stiller gjerne opp for å veilede og utvikle kompetanse i søk i patentlitteratur for forskningssektoren.
- Forskningsrådet må gjerne insentivere U&H-sektoren til mer opplæring av sine forskere i bruk av patentlitteratur som kilde.

B) Videre siterer vi: "I tillegg til at tidsskriftsartikler og forskningsdata gjøres tilgjengelig, er det viktig at forskningen formidles slik at den gir ny kunnskap og blir mulig å ta i bruk."

Patentstyret ser at språket i patenter, som i akademisk litteratur, er interne fagsjargonger. Begge sjangere fungerer godt innad i egen bransje, men er svært utilgjengelig for personer utenfor sektoren. Det betyr at litteraturen ofte er ganske uleselig for "allmuen". Det er også krevende for sporadiske brukere og brukere i randsonene. I patentverdenen har vi sett mye frustrasjon og negativt omtale fra lesere som prøver, men ikke skjønner sjangeren. Vi opplever at leserne har misforstått hva som står i patentet, og dermed agerer og investerer på feil grunnlag. Videre må vi jevnlig veilede og korrigere journalister som fremstiller saker skjevt pga. problemer med sjangeren. Patentbransjen har erfart at det i praksis er vanskelig å endre sjangeren nok til at den blir lesbar for de fleste. Vi ønsker det heller ikke fra funksjonelle behov internt i bransjen, f.eks. er betydningen av fraser og begreper avklart gjennom tiår i klageinstanser og rettssaler. (Men vi kan alle bli bedre på klart språk).

Videre bruker selv presumptivt kyndige lesere så lang tid på å forstå innholdet at man i praksis ikke gjør leser det. Patentstyret har veiledningsplikt i Forvaltningsloven, og er et kompetansesenter ihht. Patentstyrelova. Derfor har vi begynt å tilby analyser og veiledning i patentartikler, blant annet i form av digitale veiledningsmøter over nettet med enkeltpersoner, og gjennom analyser av internasjonalt patent-landskap for grupper av bedrifter og institusjoner.

Vi ser at de internettsidene mot de globale, åpne databasene for patent, varemerke og design fungerer for sporadiske brukere. Men de har ikke nok funksjonalitet og meta-informasjon for mer krevende brukere - og FoU miljøene er i den kategorien. Det er derfor innen IPR behov for kommersielle front-ender til åpen litteratur.

Patentstyret mener at:

- Eventuelle problemer akademisk sjargong vil skape gjennom Open Access, virker lite omtalt. Patentstyret kan gjerne bidra, f.eks. ved foredrag og erfaringsoverføring til OA-miljøer i og utenfor Forskningsrådet.
- Forskningsrådet kan vurdere å strukturere en passende veiledningsplikt for de offentlige FoU-miljøene, slik at det i praksis hadde vært mulig for folk utenfor FoU-verdenen å nyttiggjøre seg informasjonen som åpnes. Det bør omfatte både veiledning i institusjonens egen forskning men også andres artikler.
- Forskningsrådet må gjerne informere og stimulere FoU-miljøene til at institusjonene informerer om Patentstyrets ulike veiledningstilbud, om det nå er direkte mot enkeltforskere eller mer omfattende institusjonelle behov.

- Forskningsrådet må ha i mente at åpne data og litteratur godt kan komme til å kreve kommersielle front-ender til informasjonen.

Med vennlig hilsen
Patentstyret

v/Bjørn Lillekjendlie
Direktør Patent

Innspill fra Den norske legeforeningen

Forskningsrådet

Deres ref.: Vår ref: HSAK201900463 Dato: 19-09-2019

Høring - Forskningsrådets policy for åpen forskning

Det vises til Forskningsrådets invitasjon til høring vedr. Forskningsrådets policy for åpen forskning, datert 26.06.2019 . Forskningsrådet har bedt om innspill til policy for åpen forskning. Kommentarer og innspill tas imot frem til 27. september og dokumentet forventes ferdigstilt før årsskiftet. Legeforeningen takker for muligheten til å komme med innspill og har forelagt dokumentet for sine foreningsledd. Legeforeningen støtter prinsippene om åpenhet i forskning. Større åpenhet og transparens med hensyn til publisering, metodikk og datagrunnlag er ønskelig og nødvendig. Ikke minst er det viktig at også negative resultater publiseres. Fri tilgang til nyere forskning er viktig for klinikere for å yte optimal pasientbehandling. Det er også essensielt for utvikling av helsenæringen og for utvikling av ny teknologi og nye behandlingsmetoder for å møte de økende demografiske utfordringene og sykdomsutvikling i årene som kommer.

Vi har noen kommentarer, spesielt når det gjelder tilgjengeliggjøring av forskningsdata og datainfrastruktur.

Personvernet kan utfordres Økt åpenhet kan utfordre personvernet og øke risikoen for identifisering av forskningsdeltagere, spesielt når det gjelder sjeldne sykdommer hvor pasienter kan identifiseres ved hjelp av andre data enn personopplysninger. Likeledes vil samling og kobling av mange datasett kunne skape en uoversiktlig situasjon som kan utfordre personvernet og øke risikoen for identifisering av forskningsdeltagere. Kvalitative data kan også medføre en utfordring for personvernet. Det er viktig at disse forholdene hensyntas i det videre arbeidet.

Deling og gjenbruk av data er ikke uproblematisk

Deling og gjenbruk av rådata ikke er uproblematisk blant annet fordi det kan utfordre

kravet om at informert samtykke skal være hovedregel for deltagelse i forskning. Legeforeningen har vansker med å se hvordan informerte samtykker skal utformes hvis man i fremtiden skal kunne endre formål med bruk av data, og prosjekter ikke lenger skal være knyttet til spesifikke forskningsformål.

Man vet at tyveri av forskningsideer/resultater har forekommet, og det er viktig å ivareta at forskere/forskningsgrupper har eierskap til sine resultater tilstrekkelig lenge til at dette unngås. Legeforeningen forutsetter dessuten at det lages løsninger som tar hensyn til at noen forskere legger ned mye arbeid med å samle data, mens andre forskere i ettertid kan «høste» av andres innsats.

Brukermedvirkning Legeforeningen stiller seg i utgangspunktet også positiv til en økt brukermedvirkning og demokratisering av forskningsprosessen, men det er viktig å ikke undervurdere hvor ressurskrevende dette kan være. Dokumentet nevner risikoen ved å involvere grupper med særinteresser, men problematiserer i liten grad hvilke konsekvenser det kan få og hvor vanskelig det kan være å regulere en slik prosess.

Malterud et al. har nylig publisert en artikkel med tittelen “Patients participating as coresearchers in health research: A systematic review of outcomes and experiences”¹. I artiklene som er med i studien, representerer medforskermodellen et overordnet nivå av brukermedvirkning. Malterud konkluderer med at samarbeidsinnsats kan bli prioritert på bekostning av kunnskapsresultatet og vitenskapelig kvalitet.

Merittering og evaluering av forskere og forskning En utvidelse av fagfellevurdering til også å skulle inkludere forhold utenfor tidsskrifters fagområde/nedslagsfelt er en spennende tanke, men antakelig krevende i praksis. Forskningsrådet oppfordres til å arbeide for at all fagfelleprosessen i Forskningsrådet skal være åpen.

Med hilsen Den norske legeforening

Geir Riise Generalsekretær

Kari Jussie Lønning Fagdirektør

Kari Schrøder Hansen Fagsjef

Dokumentet er godkjent elektronisk

1 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/31319762>

Innspill fra Miljødirektoratet

Vi viser til [høringen Forskningsrådet har til utkast til policy for åpen forskning](#).

Miljødirektoratet oversender med dette sine innspill til Forskningsrådets utkast til policy for åpen forskning.

Vi mener utkastet er godt, og i stor grad favner nødvendige tiltak for åpen forskning.

Miljødirektoratet er som bruker av forskningsresultater, opptatt av at resultater fra offentlig finansiert forskning i størst mulig grad skal være tilgjengelig for alle som ønsker å bruke dem. Åpen tilgang til forskningsresultater er viktig for å sikre at kunnskapen miljøforvaltningen bruker som grunnlag for beslutninger og råd, har legitimitet i samfunnet. I tillegg til at resultatene av offentlig finansiert forskning skal være tilgjengelig, mener vi større åpenhet om prosessene for finansiering er nødvendig for å sikre tillit og at kunnskapen har legitimitet. Policyen inneholder noen tiltak for å åpne opp hvordan forskere vurderes og meritteres, men vi mener det vil styrke tilliten til forskningsbasert kunnskap å ha større åpenhet rundt søknadsprosessene og hvordan forskningen finansieres.

Vi støtter tiltakene i policyen om at datainfrastrukturer med støtte fra Forskningsrådet må samarbeide med relevante aktører, og utformes slik at data kan gjøres tilgjengelig også i et langsiktig perspektiv. For at dette skal bli gjennomførbart, mener vi at Forskningsrådet må ta en aktiv rolle i å bidra til samarbeidet og stille tydelige krav til aktørene som får støtte. Miljødirektoratet mener at datainfrastrukturer som får støtte fra Forskningsrådet, skal være åpne plattformer og utformes på en slik måte at alle steg kan forvaltes og distribueres på en måte som sikrer gjenbruk, mulighet for videre bruk og grunnlag for transparens i beslutningene. Videre er det viktig at datainfrastrukturene kan spille sammen på en hensiktsmessig måte, og at en ikke dupliserer sentrale datainfrastrukturer.

Involvering av samfunnsaktører for å få til nye løsninger for en bærekraftig samfunnsutvikling vil kreve økt kompetanse både hos brukere og forskere. Det er viktig at involveringen kommer til rett tid og på rett form. For oss som brukere, trenger vi være med på å utforme "bestillingen" av forskningen, og vi trenger å kunne følge utviklingen av kunnskap. Samtidig krever det en god rolleforståelse, både hos forvaltning og forskningsmiljøene når det gjelder hvilke deler av FoU-arbeidet begge parter kan delta i, og hva som må gjennomføres av forskningsmiljøene alene, for å styrke tilliten til forskningsresultatene. Dette krever ikke bare større bevissthet, men økt kompetanse og gode retningslinjer. Et eksempel er de nye søknadstypene i Forskningsrådet som har ulike former for brukermedvirkning. Policyen inneholder mye bra om dette, men vi savner konkrete tiltak for å fremme etisk forsvarlig brukermedvirkning.

Med hilsen

Linn Bryhn Jacobsen

seniorrådgiver, seksjon for miljøovervåking og kartlegging



Miljødirektoratet

Telefon: 03400 / 73 58 05 00

Mobil: 992 48 968

E-post: linn.bryhn.jacobsen@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no - www.miljostatus.no



Spær miljøet - opprett digital postkasse på Norge.no

Innspill fra NIBIO

BRL, 270919

Forskningsrådet

Noen synspunkter fra NIBIO på Forskningsrådets policy for åpen forskning.

Sidetallene henviser til sidetall i det udaterte høringsdokumentet

Vi må først få berømme Forskningsrådet for et gjennomarbeidet og godt dokument.

Vi kunne mene at målene kanskje ikke er gjensidig utelukkende og at de ikke relaterer like tydelig til målet om åpen forskning.

Det er annonsert betydelige oppgaver med å følge opp policyen, og vi ved NIBIO deltar gjerne der det kan være bruk for oss.

Forskningsrådet legger seg på en klar og tydelig linje mot åpen forskning og synliggjør mange av de omfattende endringene av dagens forskningsprosesser som må til for å nå dette målet. Samtidig tas det høyde for at dette krever enorm omstilling av enkeltforskere og etablert praksis og arbeidsform, så vel som institusjonene. Allikevel må Forskningsrådet stille konkrete krav til institusjonene der det er mulig. Dette må følges opp av tiltak for å måle om innsatsene har hatt ønsket effekt.

For at institusjonene skal kunne prioritere å jobbe frem mot de overordnede målene i samarbeid med NFR, og sørge for nødvendig kompetanseheving internt, for eksempel innen datahåndtering, må viktigheten av disse områdene synliggjøres tydelig i både utlysningstekst, evaluering av søknader og evaluering av resultater.

Så noen kommentarer til den konkrete teksten, med sidetallshenvisninger.

Side 6: «... Økt deltagelse og medvirkning fra ulike samfunnsaktører, ...» Vi må være forsiktige og oppmerksomme på at åpen forskning kan øke forskjellen mellom de ressurssterke og de ressursvake i samfunnet. Mulighetene for deltagelse og medvirkning er ikke jevnt fordelt blant samfunnsaktørene. I denne sammenheng tar vi for gitt at «samfunnsaktørene» er allmennheten. Det er viktig å vite hva Forskningsrådet mener med «samfunnsaktører» i denne sammenheng (se også side 9).

Side 6: «Det er viktig av forskeren i møte med andre samfunnsaktører inntar en rolle som stimulerer til at...» Vi må være forsiktige med å pålegge hver enkelt forsker denne type koordineringsansvar. Hvordan hver enkelt forsker møter samfunnsaktørene må være en del av finansieringsprosessen, som setter rammene for gjennomføring av forskningen.

Side 8: «Disse verdiene utfordres på ulike vis i dagens forskningssystem» Det kunne vært nyttig å få vite noe mer om hvilke «ulike vis» disse verdiene er utfordret dersom åpen forskning ikke blir en realitet. Tiltakene må være egnet til å håndtere de aktuelle utfordringene, noe som er vanskelig når utfordringene ikke er beskrevet.

Side 9: «..opplæring, utvikle måter å involvere ulike samfunnsaktører på, ...» Det er nødvendig å vite hva Forskningsrådet inkluderer som «samfunnsaktører» (se side 6).

Side 10: «Forskningsrådet skal:...», og de følgende tre kulepunkter. Det kunne vært interessant å vite noe om hvordan Forskningsrådet vil følge opp disse helt nødvendige og fornuftige kravene. Prosjekter (studier) blir avsluttet før konsekvensene av kravene blir synlige: hva vil Forskningsrådet gjøre i

de tilfellene kravene ikke blir fulgt opp? Dette må være avklart i retningslinjer og kontrakter der ansvaret for å følge opp blir entydig lagt på institusjonene som har akseptert kravene. I praksis må i hvert fall Forskningsrådet kreve at ansvarlig instans (direktør, forskningsdirektør) står som prosjektansvarlig (prosjekteier) i alle avtaler med Forskningsrådet.

Det vil også være nødvendig å finne klare retningslinjer for hvilke typer data som det kan være nødvendig å beskytte («så lukket som nødvendig»).

Side 12: «Bærekraftig samfunnsutvikling» Dette kapitlet er overdrevent ordrikt og diffust. Eksempler: «... er imidlertid ikke i stor nok grad rigget..», «...forsknings- og innovasjonsprosessene åpnes opp på nye måter.», «Ulike perspektiver kan», (side 13: «..der dette er relevant»; side 14: «Dette vil utvikle en ny dynamikk i samarbeidet mellom ulike aktører».)

Side 13: «..håndtering av forskningsetikk og forskningsintegritet» Siden integritet er en etisk verdi blir dette utsagnet veldig rart. Hvorfor mener Forskningsrådet det er nødvendig å bruke begge disse begrepene når «forskningsetikk» er tilstrekkelig?

Side 15: Begrepet «folkeforskning» skurrer. Området etnografi har lekmannsbetydningen «folkeforskning». Citizen betyr «borger», og på svensk bruker de betegnelsen «medborgarforskning», som er et bedre begrep. Vi kan, og bør, bruke det samme betegnelsen, «medborgerforskning» også på norsk?

Side 16: «...beherske kommunikasjonsformer som sosiale medier.» Det er all grunn til å være forsiktig med å formidle seriøs forskning gjennom «sosiale medier». Disse er uten kvalitetssikring, og er åpne for alle som mener at de vil påvirke i ønsket retning. Den seriøse forskningen har alt for stor, og udefinert konkurranse med den useriøse «forskningen» og «kunnskapsformidlingen», og vil tape i forhold til disse. «Sosiale medier» er dessverre mye av drivkraften i retning av et «post-faktuelt» samfunn, en drivkraft seriøs forskning ikke under noen omstendighet skal bidra til.